

עין משפט‏ **גו** מצוה

יא א מיי פ"ה מהל' ספולי המוקדשין הלכה י:
יב ב מיי פ"ד מהלכות עבודת יוה"כ הל' א
יג ג מיי פ"ג מהלכות פרה הלכה ב:
יד

סמל חנוכה

רבנו חננאל

לא תימא ואחר כך אמר אלא אימא ואחר כך לקח. כלומר, קנה אחד, אם מדמי העולה קנאו ונשארו דמי החטאת, מוסיף על אילו המעות וקונה כשבה או שניעה. ואם בדמי החטאת קנה, זה העוף הנקנה לחטאת אולא למיתה, ובדמי העולה קונה מהן עולה נדבה. גופא אמר רבי אלעזר א"ר אושעיא מטמא מקדש עשיר והביא קרבן עני לא יצא ר"י חגא א"ר אישאה יצא. מיתבי מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא ועשיר שהביא קרבן עני לא יצא תיובתא ל"י חגא. ופריך שני מצורע דכתיב ביה זאת הויה. כלומר, זאת הויה שוהה עכשיו אם הוא עשיר לא יביא קרבן עני, [ואלא] כשכתוב לא הויתף ולא גתרי. ואקשינא אי הכי רישא גמי והוא עני שהביא קרבן עשיר אמאי יצא, קרי ביה זאת הויה ועכשיו עני הוא. ודחינן רבי רחמנא תורת. כלומר, תורת המצורע בשלש בהמות, שני כבשים וכבשה. והנה גמיא כך, ודתינא תורת לרבות מצורע עני שהביא קרבן עשיר, יכול אף עשיר שהביא קרבן עני יצא ת"ל זאת, כלומר זאת לעשיר שלא יפחות העשיר משלש בהמות. ואקשין ונילף ר' חגא מינה כי כל עשיר שהביא קרבן עני לא יצא. ופריך ר' חגא שני מצורע דמיטע רחמנא ואם דל הוא, כלומר המצורע אם הוא דל יביא בדרות ואם הוא עשיר (א' וזה לבדו). אבל שאר (חייבינן) אפילו עשיר שהביא קרבן עני יצא דתינא ואם דל הוא, שומע אני דל ממה שהיה, (שהיה) עשיר בן ק' מנה ונעשה עכשיו בן ג' מנה, ת"ל ואין ידו משגת, יו או ואין ידו משגת יש לו ואינו מוצא ליקח, ת"ל ואם דל הוא, הא עד שיאמרו שני כתובים ואם לאו לא שמענו. לפיכך אמורו שבא ואם דל [והוא] שהוא כתוב במצורע, להוציא שאר חייבינן שאפילו אינו דל והביא קרבן עני יצא. קשר [לשון] של זהירות כו'. איבעיא להו האי דקתיב (במיתותין כגד) ולנשחט (שחטט) כנגד בית שחיטתו (פי' דאיכא) קשור גם בשעיר הנעשה בבנים, [נדקשור] לשון חכמים, וזהוית כו'. פי' שירי לשון, כגון שחלקו ונטל ממנו והנותר נקרא שירי לשון. ופריך אימא כרין בזבג הלשון. כלומר הלשון הזה הוא ארוך, והקצר היוצא ממנו נקרא זנב ומחזיר וכורן בו. כי אתא רב דימי א"ר יונתן שלש לשונות של זהירות שמעתי, והוא שכתוב בתורה ושני תולעת. של פרה אחת, ושל עשיר המשתלח אחת ושל מצורע אחת. של פרה שנאמר ולקח הכותן עץ ארזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה. של שעיר הא דתנן קשר לשון של זהירות בראש

שעיר המשתלח. של מצורע שנאמר ולקח המטהר שתי צפרים חיות וטהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזוב. אחת משקלה עשרה זין ואחת משקלה שני סלעים ואחת משקלה שקל ואין לי לפרש. מצאנו בתלמוד ארץ ישראל כי עשרה זין הן שתי סלעים ומחצה, וכך כתוב, ר' שמואל בר חמני בשם ר' יונתן ג' לשונות הן, של שעיר בסלע, של מצורע בשקל, של פרה בשתי סלעים. ר' חנניא דבית חורון ר' אבא בר זבדא בשם ר' שמעון בן הלפתא, של פרה בשתי סלעים ומחצה. ואית דמפיקין לה לישנא בעשרה זין.

א' אינו תוכן ואולי צ"ל ואם הוא עשיר לא יאכל אם הביא בלות אכל שאר חייבין אפי' עשיר וכו'.

מא:

והאי עורה אולא **לגדרבה**. לאו לנדעת צבור קאמר לקיץ המזבח דהאמר צפ"ק דשזעוות (דף יב:) דאין מקילין צעולת העוף אלא לנדעת יחיד קאמר מיהו הלשון קשה דקאמר אזלא לנדעת דבכל דוכתא אמרינן לנדעת וי"ל הא דאין מקילין צעולת העוף היינו דאין לוקח לכתחילה מן המעות

של הנדנה עופות להקין אכל אי

מתרמי ממילא כי הכא מקילין צו"ט

אכל קשה אמאי לא מיייתי ליה עולת יחיד כי ההיא דתנן צמיר פרק מי שאמר הריני מיר ושמע (דף כד.)

האשה שנדרה צמיר והפרישה את צהמטה והפר לה צעלה וכו' עד הסתאט תמות העולה תקרצ עולה ושלמים יקרצו שלמים וי"ל שאני

התם כיון דכצר הפרישה כל קרבנותיה הוקצעו לה לשמה אכל

הכא דלא לקח כל קרבנותיו לא הוקצע לו להכי אזלא לנדעת צבור

אי גמי י"ל דהכא קאמר סתמא

אזלא לנדעת ולא קאמר תקרצ עולה

דקאמר התם לפי שאין נפקותא

צדצר ואין חילוק בין עולת העוף

צאה נדעת צבור דלדיד ולידי אין

טעוין סמיכה ולא נסכים דעוף

אין טעון נסכים ולא סמיכה אכל

עולת צהמה שהיא צאה צשציל

יחיד טעונה נסכים משלו ואם היא

קרבן אנשים טעון סמיכה וכשהיא

צאה נדעת צבור נסמיה קריבין

משל צבור ואין טעון סמיכה ואם

היא כהן עצומתה ועורה לא כשהיא

צאה צשציל יחיד אכל כשצאה

נדעת צבור עצומתה ועורה לאנשי

משמר הכי מפורש בתמורה צפרק

ואלו קדשים (דף כ:) ואף על גז

דאיכא נפקותא לענין עצומתה

שמקריבה אפילו צמשמר שאינו שלו

כיון דאם אין כהן לא נפקא מיניה

מידי קאמר סתמא אזלא לנדעת:

שרש **לשונות**. הא דלא נקט

נמי של שעיר הפנימי נ"ל

משום דההיא לא הוה אלא כדי שלא

יתערב לא הוה לה שיעור כלל אכל

הני כיון דיש צהן לורך הוה להו

שיעור וזה של שעיר המשתלח

היה צו לורך לידע אם הלצין

דכתיב כסלג ילצינו (ישעיה ח):

כי

א"ר יצחק שתי לשונות שמעתי

אחת צריכה שיעור ואחת אינה צריכה

שיעור ולא ידענא הי מינייהו אמר

רב יוסף נחזי אנן של שעיר המשתלח

דבעי חלוקה לא בעי חלוקה בעי שיעור

ושל פרה דלא בעי חלוקה לא בעי שיעור מתקף

לה רמי בר חמא דפרה גמי

בעי כובד א"ל רבא כובד תנאי היא

ודפרה לא בעי חלוקה איתיביה אביי

רב עין ארו ושני תולעת שקלמטן

כשרה מיתיבי נתהבהב הלשון

מביא לשון אחר ומקדש אמר אביי ל"ק

כאן בקולחת כאן בנכפפת רבא

אומר כובד תנאי היא דתניא

למה כורכן כדי שיהיו כולן באגודה

אחת דברי רבי ר"ב

אלעזר בר' שמעון אומר כדי שיהא

בהן כובד ויפלו לתוך שריפת הפרה

כי אתא רב דימי א"ר יוחנן שלש

לשונות שמעתי אחת של פרה ואחת

שלש משקל אחת מצורע עשרה זון

ואחת משקל שקל ואין לי לפרש

כי אתא רבין פירשה משמיה דרבי

יונתן של

טרף בקלפי פרק רביעי יומא

מאי איכא למימר. והא הכא לאו צשעת

לקיחה ולאו שעת עשייה

הוא וקצע ליה: לא סימא ואחר כך

אמר אלא ואח"כ לקח ואמר.

זו לחטאת וזו לעולה דעבדי

תנאי דמחסי תיבה אחת על ידי

שכחה ומיחלף להו צין ואחר כך

לקח ואחר כך לקח לואחר כך

אמר: ופרכינן לקח. אם כן מוסיף ומציא

חובתו

צהמה מדמי חטאתו מאי ניהו הכי

אינו מעות שכבר לקח העוף:

דפריך ליה. ומוציאו לחולין ומוסיף

מציאו וקונה מן המעות צהמה:

והא אין פדיון לעוף. דהכי תנן

במסכת מנחות (דף ק:) אכל העופות

והלצונה והכלי שרת אין להם פדיון

שלא נאמר אלא צזהמה: **גמון**

[שלקח] פרידה אחת. גזול אחד

לקח מן הצבורין דמעות והכי קאמר

תנא אי עולה זצן הני מעות דקיימי

סתאט נייהו ומוסיף עליהן ומציא

חובתו והאי עולה דצון אזלא לנדעת:

אי חטאת זצן. הוקצעו מעות צבור

השני לעולה על ידי לקיחה זו ואין

מוסיף עליהן ומציא מהן חובתו אלא

מציא מן המעות עולת נדבה והסתאט

שלקח תמות ומציאו יציא מעות ויקח

צהמה: **שאני מזורע**. דכתיב

(ויקרא ד') זאת תהיה תורת המזורע

ולא אחת: **רישא גמי**. עני שהציא

קרבן עשיר: **הסם הא רבי רחמנא** (א).

תורה אחת לכל המזורעין כולן

יוצאין בקרבן עשיר: **והסניא**.

בניחומא: **ונילף מינה**. לטמא

מקדש: **ואם דל הוא**. מיעוט הוא

מזורע הוא דעשיר שהציא קרבן

עני לא יאל אכל שאר חייבי קרבן

עולה ויורד לא: **בתנבי' כנגד ציט**

שילוחו. כנגד שער שהוציאוהו

צו: **ולנשחט**. מפרש צגמרא:

גמ' אקשירה קאי. דקושר לו

לשון כנגד זוראיו: **או אהעמדה**

קאי. (ב) והכי קאמר זאת שעיר

החטאת העומד לשחיטה מעמיד

כנגד מקום ציט שחיטתו: **שפיר**.

דמו לא מערבי אהדיי שזח קשור

בראשו וזה צזוארו ולא צאחרים

שאלו קשור עליהן לשון ושל אחרים

אינו קשור: **אלא אי אמרם**.

ולנשחט אהעמדה הוא דקאי ומשום

א' דקשירת שעיר המשתלח לחודיה

קאמר שלא יתערצו זה צזה ולא

צאחרים צשלמא המשתלח לא

מיערב (א) שעיר הפנימי דהאי

קשיר ציה והאי לא קשיר ציה אלא

צאחריני אמאי לא מיערב שעיר

הפנימי הא שעיר פנימי ואחרים

אין לשון קשור עליהם: **שמי לשונות**

שמעמי. על שמי לשונות של זהירות

שמעמי חילוק ציניהם אחת של פרה

אדומה שכתוב צה(צמדצי יט) ולקח

הכהן עץ ארו ואזוב ושני תולעת:

אחם לרינה שיעור. ושיעורה מפרש

לקמן: **ואחם אין לרינה שיעור**.

שכשירה צכל שהוא: **דצעי חלוקה**.

דמתן לקמן (דף סו.) מה היה עושה

המשלח את השעיר חולק לשון זהירות

חזיו קשר צסלע וחזיו קשר צין

קרניו: **צעי כוזה**. שמתא צכידה

ותפול לתוך עומק האור צדכתיב

(שס) אל תוך שריפת הפרה: **סנאי**

תדקתני

א' **צשירי הלשון**. מדקתני

ולא נפלו לתוך

שריפת הפרה אלא נתהצצו צחזיר:

ומקדש. כלומר ונתן שס. כל מעשה

פרה קרי לה קידוש: **צקולתם**. אש שיש

עליה עמוד

וסמוכה לגחלתה וקרינן ציה אל תוך:

שיסיו כוון צאגודה אחם. דצעין סיהו

נלקחין צצת אחת דכתיב צצמדצי יט

ולקח עץ ארו ואזוב ושני

תולעת: **ואחם של מזורע**. דכתיב ציה

נמי [ויקרא ד'] ושני תולעת ואזוב:

ואין לי לפרש. ואינו יודע לפרש

אחיו גדולה ואחיו קטנה ואחיו צינונית:

של

וכפי רש"י. וא"מ אמאי לא מני שלג

ולאשכח לשון של שעיר של שס דלמתינן

לעיל. י"ל שלא היה שס אלא חוט שני

בעלמא משום היסירה.

ואי הוה מפרש דחלוקה היינו טעמינן

שלי שעיר של שס אחי שפיר דלא תשיב

לה אלא חד, אלא כפי' רש"י תנן לקמן

ברבי. אלא כפי' שזכרכין לען ארו ואזוב

מכל מקום כל זמן שיש כוזה מעלי טפי.

כובד גמי **תנאי היא**. ורבי [ולקח] צלינא

[צמלח] דלמך דלא צני כוזה איירי. שקלמטן

ש"הבת. ונתון שמחרכי קודם שגפלו

בחור עיקר השיפיה, והאי לשונא דקלמטן

שיין (משני) בצעין תולעת יומר מכל האחרים.

באן בקולחת באן בנכפפת. פי' רש"י

דקולחת שהאש גצוה ולא היו תוך

שריפה, ובנכפפת היוא

תוך שריפה. ואין נראה לרבינו

דקולחת דהיו תוך שריפה, ובקולחת

משמע

מסורת הש"ס

א' ונגעס פי"ד מיי"ב,

ב' גירי ירושלמי ומוסרה,

ג' צ"ל עימיו פשעמי חטאתי

וכי"א צמשה צנמשניות

ובמשה לעלל לה: ובמשה

לקמן סו. וכי"א צירוש"ל

וכי"א צמ"י, ד' [כילד הוא

עושה לימא צמשה דפרה],

ה' פרה פ"ג מיי"א, ו' [עין

מוספות לקמן מז. ד"ה כי

אחא דגדס"י רבי יוימלן], ו' גיי

כ"י, ח' [ועי' מוס' תמורה

כג: ד"ה וששה],

סמל חנוכה

1. זאת תהיה תורת

המצרע ביום סְדָרְתוּ

וידבקו אל הבתן:

ויקרא יד ב

1. זאת תורת אשר בו נגע

צָרַעַת אשר לא תשיג דוד

בְּטָהֳרָתוֹ:

ויקרא יד לב (עין רש"י)

2. ואם דל הוא ואין ידו

משגת ולקח כבש אחד

אשר לתנופה לכפר עָלָיו

וְעָשָׂהוּ אֶחָד בְּלוֹל בְּשֶׁן

לְמַצֵּחַ וְלָג שָׁמָּה:

ויקרא יד כא

3. כי ביום הזה יכפר

עֲלֵיכֶם לְטוֹרָה אֲתֹכֶם מִכָּל

חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנ